УДК 351.743+355.092]:[005.336:811'243]](477)(045)

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-1(339)-1-91-104

Гончар Володимир Васильович,

начальник мовного відділу

Національної академії Національної гвардії України,

м. Харків, Україна.

Volodymyrgonchar79@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9426-2180>

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ГОТОВНОСТІ ОФІЦЕРІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Зважаючи на стійке євроінтеграційне прагнення України, участь військових формувань України зокрема Національної гвардії України (далі НГУ) у заходах міжнародного співробітництва, є необхідність швидкого досягнення взаємосумісності підрозділів НГУ з підрозділами країн членів НАТО.

Стандартизовані договори між Україною та НАТО чітко визначають рівні компетентностей та категорії посад яким це необхідно для спільної плідної кооперації в середині єдиного безпекового простору.

Одним із інструментів по формування відповідної мовної компетентності, яка забезпечить досягнення взаємосумісності підрозділів НГУ з підрозділами країн членів НАТО і є мовна підготовка. Мовна підготовка як напрямок професійної підготовки військовослужбовця повинна стати пріоритетним напрямком розбудови НГУ та невід'ємною складовою індивідуальної (професійної) підготовки військовослужбовців НГУ.

Важливо усвідомити, що для досягнення необхідних рівнів володіння іноземною мовою визначених у домовленостях між Україною та НАТО категорій особового складу та зважаючи на стислі терміни щодо їх досягнення, мовна підготовка повинна проводитись одночасно та всеохоплююче. Такий варіант сценарію можливий лише без відриву від виконання службово-бойових завдань НГУ. Для цього необхідно мати не лише ресурс навчальних приміщень, лабораторій, літератури, онлайн джерел, але й підготовленого педагогічного персоналу з числа військовослужбовців (офіцерів викладачів, інструкторів з мовної підготовки) готових до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ. Саме економія часу, як основного ресурсу, і знання специфіки діяльності НГУ зможе надати можливість підготовленим офіцер більш якісно здійснювати підготовку військовослужбовців на шляху до досягнення необхідного рівня володіння іноземною мовою за мовним стандартом НАТО «STANAG 6001».

Аналіз нормативних документів, наукових джерел, сучасного стану готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах та вищих військових навчальних закладах дав змогу виявити суперечності між потребою НГУ в офіцерах, які здійснюють мовну підготовку та неспроможністю усталеної системи підготовки забезпечити таку потребу, а також потребу у нормативно-правових актах з організації індивідуальної підготовки офіцерів у військових частинах, та недостатньою методичною розробленістю теоретичних і методичних засад формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ. Таким чином існує проблема відсутності необхідних умов формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ.

Огляд наукових джерел засвідчив неоднотайний підхід учених до визначення готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ.

Слід зазначити, що окремі аспекти досліджуваної проблеми вже були предметом уваги дослідників. Так, наразі проблему організації мовної підготовки військових фахівців вивчають – П. Ткачук, В. Борисенко, Н. Гагіна, Н. Базиляк, Г. Батищева, Н. Кузнєцова, В. Петрухін, І. Попко; проблематику оптимізації щодо навчального часу на оволодіння рівня володіння іноземною мовою – Н. Шалигіна, С. Голівець; особливості іншомовної підготовки військовослужбовців до тестування STANAG 6001 – Л. Канова та Е. Маліновський, Ю. Семенов, В. Качанов; питаннями мовної взаємосумісності – Ю. Семенов, Ю. Сиромля, Р. Майборода, Л. Цвяк, Л. Гребенюк та інші. (Ткачук, 2006; Борисенко, Гагіна, 2015; Базиляк, 2011; Батищева, Кузнєцова, Петрухін, 2019; Попко, 2016; Шалигіна, Голівець, 2018; Канова, Маліновський, 2017; Семенов, Качанов, 2012; Семенов, Сиромля, 2010; Майборода, 2011; Цвяк, 2012; Гребенюк, 2019).

Окремо розглянемо наукові праці присвячені проблематиці *професійної готовності*, її основної складової – *психологічної готовності*.

Дослідження проблем готовності займалися такі науковці:

- *професійної готовності до педагогічної діяльності* – Ю. Вербиненко (Вербиненко, 2013);
- *готовності офіцера до професійної діяльності* – А. Мул, М. Недбай, І. Платонов, Е. Сивохоп, А. Сіцинський, О. Старчук (Мул, 2016; Недбай, 2008; Платонов, 2001; Сивохоп, 2010; Сіцинський, 2002; Старчук, 2011);
- *готовності майбутнього офіцера запасу до службово-бойової діяльності* – Ю. Медвідь (Медвідь, 2019);
- *службово-педагогічної діяльності майбутніх офіцерів запасу як основу процесу формування професійної готовності до службово педагогічної діяльності* – С. Морозов, Г. Федак (Морозов, Федак, 2017);

- *формування готовності майбутніх офіцерів Збройних сил України до професійної взаємодії у міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки* – Л. Гребенюк (Гребенюк, 2019);

- *психологічній готовності* – Г. Ржевський, Л. Богдан, І. Моначин, Т. Попик, Л. Помиткіна, Ю. Бабаян, Л. Грішман, Н. Іванова, А. Ралко та інші (Ржевський, 2012; Богдан, 2016; Моначин, Попик, 2016; Помиткіна, 2012; Бабаян, Грішман, 2014; Іванова, 2014; Ралко, 2015).

Щодо поняття «мовної підготовки», то в «Основних засадах мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України» дано таке визначення мовна підготовка – це складова частина загальної системи підготовки військовослужбовців та працівників у системі Міністерства оборони України, що передбачає організацію комплексу узгоджених між собою організаційних, наукових і навчально-методичних заходів, спрямованих на досягнення особовим складом відповідного цільового рівня володіння іноземними мовами, для подальшого використання у службовій діяльності (Садовський, 2019).

Аналіз цих та низки інших досліджень дають підстави зробити висновок, що незважаючи на стійкий інтерес науковців до прагнення вдосконалити професійну підготовку фахівців військових і правоохоронних структур, проблема формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ не була предметом окремого дослідження. Зокрема потребують з'ясування сутності поняття «*готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки*», особливості змісту та структура цієї готовності, а також необхідним є уточнення критеріїв, визначення показників і характеристика рівнів її сформованості, обґрунтування педагогічних умов та технології формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ.

Метою статті є з'ясування сутності готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України.

Готовність офіцера до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ – це якість яка формується за результатом реалізації комплексу заходів професійної готовності до службово-педагогічної діяльності, й має такі основні складники: психологічний (в тому числі наявність мотивації), знаннєвий (наявність необхідних знань), практичний (який формується на основі отриманого досвіду).

«Оскільки особистість знаходиться у постійному розвитку, поняття готовності до професійної діяльності можна розглядати з різних позицій та підходів як такий феномен, що забезпечує і характеризує можливості безперервного росту особистості в сьогоденні і майбутньому, її відношення до світу та до себе, супроводжуючи протягом усього її життєвого шляху, різних стадій професійного становлення» (Ралко, 2015).

Так як *готовність* може бути розглянута в залежності від специфіки виконання завдань то розглядаючи готовність офіцерів до здійснення мовної підготовки у аспекті педагогічної діяльності звернемо увагу на наукові праці в яких автори піднімають дане питання.

Так на думку Ю. Вербиненко *«Професійна готовність до педагогічної діяльності – поєднує в собі усвідомлення соціальної відповідальності, намагання самостійно вирішувати професійні задачі та належний рівень вмінь та якостей, необхідних для педагогічної діяльності (знання з психології, використання новітніх технологій, високий рівень педагогічної майстерності тощо). Та має наступні основні компоненти: змістово-операційний (система професійних знань, умінь і навичок, педагогічне мислення, професійне спрямування уваги, сприймання та пам'яті); мотиваційно-цільовий (позитивне ставлення та інтерес до професії, бажання присвятити себе педагогічній діяльності); оцінний (самооцінка власної професійної підготовленості); ціннісно-орієнтаційний (розуміння професійних цінностей та етичних норм, духовність, громадська активність та професійна відповідальність); комунікативно-інформаційний (комунікативна компетентність; сформованість комунікативних умінь; розвиток інформаційної культури; використання новітніх інформаційних технологій у професійній педагогічній діяльності); креативний (розвиток педагогічної творчості; педагогічна майстерність та професійна культура; використання нових, креативних підходів у методиці викладання)»* (Вербиненко, 2013).

Розкриваючи поняття «готовність офіцера» у площині «військового педагога» або «готовності військового педагога» окремо звернемося до наукової роботи С. Морозова та Г. Федак, які розглядали питання службово педагогічної діяльності майбутніх офіцерів запасу де в основі процесу формування професійної готовності до службово педагогічної діяльності має лежати «ідея керування дидактичним процесом, проектування і відтворення навчального циклу. Отже, службово педагогічна діяльність майбутнього офіцера запасу спрямована на організацію військового виховання та навчання, розвиток, психологічну підготовку і самовдосконалення особового складу, створення у майбутньому військовому колективі сприятливого педагогічного середовища де кожен суб'єкт буде усвідомлювати відповідальність, як за власну підготовленість, так і за результати спільної діяльності» (Морозова, Федак, 2017).

В своїй роботі Ю. Нянько вказує, що *готовність до діяльності* варіюється залежно від галузі знань, до якої належить той чи інший вчений, і від площини дослідження поняття, та наводить приклади з сучасних наукових праць по даному понятті які на її думку розрізняють поняття «готовність до діяльності» за провідними напрямками наукових досліджень: психологічна (встановлення характеру зав'язків між станом готовності та ефективністю діяльності) та педагогічна (виявлення

факторів, умов, засобів цілеспрямованого формування готовності)» (Нянько, 2018).

Узагальнюючи аналіз наукових праць слід відміти, що автори здебільш відмічають готовність до діяльності як комплексне поняття для прикладу у науковій праці Ю. Медвідь готовність майбутнього офіцера запасу до службово-бойової діяльності має таке визначення – «особистісне утворення, яке формується шляхом цілеспрямованого педагогічного впливу на формування в громадянина готовності до захисту Вітчизни, до проходження військової служби у військових формуваннях й забезпечує узгодження ним знань про зміст і структуру службово-бойової діяльності та вимог цієї діяльності до стану здоров'я та психологічного стану, сформованих компетентностей службово-бойової діяльності зі сформованими та усвідомленими ним в процесі розвитку можливостями та потребами; а також структуру такої готовності за мотиваційною, функціональною та емоційно-вольовою компонентами» (Медвідь, 2019).

Аналізуючи наукові праці, зустрічаємо низку трактувань поняття «готовність до професійної діяльності» (табл. 1).

Таблиця 1

№	Автор та посилання на джерело	Визначення «готовність до професійної діяльності»
1.	Н. Кавуненко (Кавуненко, 2012)	«стійке багатоаспектне та ієрархізоване утворення особистості, яке включає ряд компонентів (мотиваційний, когнітивний, операційний тощо), адекватних вимогам, змісту та умовам діяльності, які в своїй сукупності дозволяють суб'єкту більш або менш успішно здійснювати діяльність»
2.	А. Мудрик (Мудрик, 2015)	«Є соціокультурним і психологічним феноменом, що включає в себе впорядковану сукупність ціннісно-змістовних регуляторів, що забезпечують твердість його суб'єктної позиції і емоційно-вольових станів»
3.	Т. Гармаш (Гармаш, 2017)	інтегральний прояв низки властивостей особистості зі спрямованістю на певний рід діяльності
4.	Л. Кліх, О. Зазимко, (Кліх, Зазимко, 2014)	стан, який забезпечує його професійну самореалізацію через ефективне поєднання оптимальної системи знань, умінь, навичок, потреб, мотивів та здібностей особистості
5.	Т. Гармаш (Гармаш, 2018)	активний стан особистості, який спонукає до дії; як наслідок діяльності; як настанова на виконання професійних завдань, як

		передумова до цілеспрямованої діяльності, її регуляції, ефективності; як форма діяльності суб'єкта, яка входить у загальний потік його умов.
6.	Л. Потапкіна (Потапкіна, 2015)	закономірний цілеспрямований результат визначеної спеціальної професійної підготовки фахівців, його особистісно-мотиваційного ствердження, налаштованості на працю, уміння перемагати труднощі, їх освіти, самоосвіту, самовиховання, бажання досягти успіху і уміння долати перешкоди

З вище наведеного матеріалу стає зрозуміло, що кожен із згаданих складників готовності є її невідкладною частиною. Так, на думку Ю. Вербиненко «при професійній підготовці викладача не слід забувати про таку важливу задачу як формування *психологічної готовності* до педагогічної праці. Вона поєднує в собі всі більш вузькі питання формування інтересів, нахилів, спрямованості на педагогічну працю» (Вербиненко, 2013, с. 4).

В свою чергу А. Ралко вважає, що «*психологічна готовність*, є важливою складовою професіоналізму. А, отже, готовність проявляється на всіх етапах професійного становлення, розвивається залежно від професійних досягнень, стає їх умовою і засобом організації резерву активності» (Ралко, 2015).

Більш детально розкривають поняття психологічної готовності І. Моначин, Т. Попик в своїй роботі «Сутність поняття психологічної готовності до діяльності». Під психологічною готовністю вони розуміють: «виявлення суті властивостей і стану особистості, психологічна готовність включає в себе з однієї сторони запас професійних знань, умінь і навичок; з іншої – риси особистості: переконання, здібності, інтереси, професійна пам'ять, мислення, увагу, спрямованість думки, працездатність, емоційність, моральний потенціал особистості, що забезпечать успішне виконання професійних функцій. Ядро психологічної готовності становлять психічні процеси і властивості. Вони є фундаментом якостей особистості. Психологічні властивості особистості, її психічні особливості і моральні якості, що є основою установки майбутнього фахівця на усвідомлення функцій психологічної праці, професійної позиції, оптимальних способів діяльності, співвіднесення своїх здібностей з можливостями – характеристики *психологічної готовності особистості*». (Моначин, Попик, 2016).

На підставі вище викладеного під *психологічною готовністю* пропонується розуміти систему психологічних і психофізіологічних характеристик суб'єкта, що забезпечують успішність і результативність

певних дій та діяльності. Це такий стан психологічної готовності, який допомагає успішно виконувати свої обов'язки, використовувати знання, досвід.

Знаннєвий компонент готовності – необхідні знання (компетентності) для здійснення професійної діяльності.

В своїй праці щодо педагогічної моделі формування готовності фахівців цивільного захисту до професійної діяльності М. Коваль, М. Козяр та А. Литвин надають узагальнення «змісту формування професійно-психологічної готовності» як «компетентнісного підходу, має спрямовуватись на реалізацію теоретичних знань, професійно орієнтованих умінь і навичок ефективної діяльності за напрямом спеціалізації» (Коваль, Козяр, Литвин, 2018).

В свою чергу «знання – це цілісна система відомостей, пізнання, які накопичені людством; уміння – свідоме оволодіння сукупністю певних навчальних операцій (способів здійснення дій); навички – усталені способи діяльності учнів, автоматизовані вміння. Уміння і навички – це способи діяльності учнів на основі набутих знань» (Лозова, Троцько, 2002).

З огляду на те, що під *мовною підготовкою* розуміємо іншомовну підготовку, тобто вивчення основної робочої мови НАТО то основний знаннєвий компонент є іншомовна компетентність, – здатність успішно здійснювати цілеспрямоване спілкування з людьми в іншомовному культурному середовищі.

З вимогами щодо рівнів володіння мовою в НАТО допомагають розібратись стандартизовані домовленості STANAG (Standardization Agreements), які ми називаємо стандартами, – міжнародні договори, які регламентують загальні правила, визначають спільні порядки дій, закріплюють єдину термінологію і встановлюють умови уніфікації технічних процесів, а також озброєння та військової техніки, іншої матеріальної частини збройних сил Альянсу та країн-партнерів.

«STANAG 6001» чітко надає опис рівнів володіння мовою за чотирма основними видами мовленнєвої діяльності з роз'ясненнями рівнів мовленнєвої компетентності згідно з загальноприйнятими видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо. В документі визначено 6 рівнів мовленнєвої компетентності від 0 до 5: рівень 0 – відсутність практичного вміння, рівень 1 – виживання, рівень 2 – функціональний, рівень 3 – професійний, рівень 4 – експертний, рівень 5 – досконалий / рівень досвідченого носія мови. Також маємо описи проміжних рівнів щодо кожного з аспектів мовленнєвої компетентності відповідно до стандартизованого мовленнєвого рівня, який визначається як рівень іншомовної мовленнєвої компетенції, сукупність мовних знань, мовленнєвих навичок та умінь, що визначає здатність особи до практичного використання іноземної мови (STANAG 6001, 2014).

Узагальнюючи другу складову, дамо визначення знаннєвому компоненту як системі необхідних знань (компетентностей) для здійснення професійної діяльності за напрямком діяльності.

Третя складова готовності офіцера до здійснення мовної підготовки це досвід, або практична складова.

У своїй праці щодо ролі педагогічної практики Г. Ковтун та О. Мартиненко вважають, що педагогічна практика (від грец. *praktikos* – діяльний, активний) у системі вищої педагогічної освіти є формою навчання, під час якої відбувається накопичення й усвідомлення студентами досвіду участі в реальному освітньому процесі з позицій учителя. Вона спрямована на формування професійних компетенцій і розвиток творчого потенціалу студентів та надає їм можливість адаптуватися до роботи школи як загальноосвітнього навчального закладу, виявити й зрозуміти специфіку професії вчителя. Вона на їх думку передбачає чотири етапи:

- вступна практика (*introductory practice*) на початку навчання;
- основна практика (*basic practice*);
- «польова» шкільна практика (*field school practice*);
- практика викладання (*teaching practice*).

Також слід відміти, що зазначається три взаємопов'язані аспекти педагогічної практики: педагогічний, навчально-методичний і психологічний (Ковтун, Мартиненко 2016).

М. Артюшина та О. Саркісова вважають, що для педагогів професійного рівня практична складова має три рівні: навчальна практика, виробнича практика та педагогічна практика. Але така практика на їх думку повинна мати фазу активної підготовки до практичної діяльності (Артюшина, Саркісова, 2018).

Отже практична складова формування готовності формується й розвивається на протязі усього часу підготовки і є формою навчання, під час якої відбувається накопичення й усвідомлення здобувачами досвіду участі в реальному освітньому процесі.

Підсумовуючи аналіз наукових джерел щодо готовності офіцерів до здійснення такого виду педагогічної діяльності як мовної підготовки слід розуміти як комплекс узгоджених послідовних дій на формування професійної готовності до службово педагогічної діяльності, який має три основні складові:

- *психологічна* – система психологічних і психофізіологічних характеристик суб'єкта, що забезпечують успішність і результативність певних дій та діяльності. Це такий стан психологічної готовності, який допомагає успішно виконувати свої обов'язки, використовувати знання, досвід;

- *знаннєва* – система необхідних знань (компетентностей) для здійснення професійної діяльності за напрямком діяльності;

- *практична* – є формою навчання, під час якої відбувається накопичення й усвідомлення здобувачами досвіду участі в реальному освітньому процесі.

Вищенаведене дає нам можливість визначити, що формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ є одним з основних завдань (індивідуальної) професійної підготовки військовослужбовців на шляху до досягнення взаємосумісності з підрозділами країн членів НАТО та євроінтеграційного прагнення України в цілому.

За результатами проведеного аналізу ми дійшли до висновку, що готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ, – це якість яка формується за результатом реалізації комплексу заходів професійної готовності до службово-педагогічної діяльності, й має такі основні складники: психологічний (в тому числі наявність мотивації), знаннєвий (наявність необхідних знань), практичний (який формується на основі отриманого досвіду).

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є визначення педагогічних умов формування готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України.

Список використаної літератури

1. Нянько Ю. Теоретико-методологічні засади професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Нац. Акад. пед. наук України. Рівне, 2018. 39 с. **2. Медвідь Ю.** Визначення сутності готовності майбутнього офіцера запасу до службово-бойової діяльності. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2018. Вип. 43. С. 217–243. **3. Морозов С., Федак Г.** Діагностика стану сформованості професійної готовності майбутніх офіцерів запасу до службово-педагогічної діяльності. *Національна академія державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки*. 2017. № 4. С. 291–304. **4. STANAG 6001** (5-е видання). NATO Standardization office, Brussels. 2014. 56 р. **5. Садовський М.** Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України. Київ, 2019. URL: <https://nuou.org.ua/assets/documents/osn-zas-mp.pdf>. **6. Артюшина М., Саркісова О.** Посилення практичної складової підготовки педагогів професійного рівня. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/erasm/Conference_Proceedings_IVET_NAPS_2018_Artyushina2C_Sarkisova.pdf. **7. Ковтун Г., Мартиненко О.** Роль педагогічної практики у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 2 (56). С. 47–56. **8. Стасюк В., Толлок І.** Психологічно-педагогічна компетентність як основа професіоналізму військового фахівця оперативно-тактичного рівня підготовки. *Вісник*

Національного університету оборони України. 2012. №5 (30). С. 274–278.

9. Моначин І., Попик Т. Сутність поняття психологічної готовності до діяльності. *Актуальні задачі сучасних технологій: матеріали V Міжнар. наук.-техніч. конф. молодих учених та студентів (Тернопіль, 17-18 листопада 2016)*. Тернопіль, 2016. С. 351–352.

10. Ралко А. Аналіз стану проблеми психологічної готовності особистості до аудиторської діяльності. *Вісник Національного університету оборони України*. 2015. № 3 (46). С. 386–390.

11. Кавуненко Н. Визначення змісту та структури особистісної готовності до професійної діяльності. 2014 [Електронний ресурс]. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/20.pdf.

12. Кліх Л., Зазимко О. Формування готовності студентів магістратури до професійної діяльності. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія*. 2014. Вип. 199 (1). С. 135–139. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_ped_2014_199\(1\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_ped_2014_199(1)_22).

13. Вербиненко Ю. Професійна готовність до педагогічної діяльності. *Професійна підготовка педагога в контексті європейських інтеграційних процесів: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету*. Дрогобич, 2013. С. 119–124.

14. Потапкіна Л. Готовність до професійної діяльності як психолого-педагогічна проблема. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки*. Хмельницький, 2015. № 1. С. 198–207.

15. Гармаш Т. Готовність до професійної діяльності як передумова ефективної управлінської діяльності майбутнього фахівця з логістики. *Науковий огляд*. 2017. № 4 (36).

16. Мудрик А. Психологічна готовність до професійної діяльності майбутніх психологів. *Актуальні проблеми соціалізації особистості: матеріали II науково-практичного семінару / за заг. ред. Л. В. Засекої*. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2015. С. 58–62.

17. Коваль М., Козяр М., Литвин А. Педагогічна модель формування готовності фахівців цивільного захисту до професійної діяльності. *Вісник ЛДУБЖД*. 2018. № 18.

18. Лозова В., Троцько Г. Теоретичні основи навчання і виховання: навчальний посібник. Харків, 2002.

References

- 1. Nianko, Yu.** (2018). *Teoretyko-metodolohichni zasady profesiino oriientovanoi komunikativnoi pidhotovky maibutnikh ofitseriv sluzhby tsyvilnoho zakhystu* [Theoretical and methodological principles of professionally oriented communicative training of future officers of the Civil Defense Server]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Rivne [in Ukrainian].
- 2. Medvid, Yu.** (2018). *Vyznachennia sutnist hotovnosti maibutnoho ofitsera zapasu do sluzhbovo-boiovoi diialnosti* [Determining the essence of the readiness of the future reserve officer for service and combat activities]. *Naukovi zapysky kafedry pedahohiky – Scientific notes of the Department of pedagogy*, 43, 217-243 [in Ukrainian].
- 3. Morozov, S., & Fedak, H.** (2017). *Diahnostyka stanu sformovanosti profesiinoi hotovnosti maibutnikh ofitseriv*

zapasu do sluzhbovo-pedahohichnoi diialnosti [Diagnosis of the state of formation of professional readiness of future reserve officers for service and pedagogical activities]. *Natsionalna akademiia derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: Pedahohichni nauky – National Academy of State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical sciences*, 4, 291-304 [in Ukrainian]. **4. STANAG** 6001 (5th edition). (2014). NATO Standardization office, Brussels [in Ukrainian]. **5. Sadovskyi, M.** (2019). Osnovni zasady movnoi pidhotovky osobovoho skladu u systemi Ministerstva oborony Ukrainy [Basic principles of language training of personnel in the system of the Ministry of Defense of Ukraine]. Kyiv. Retrieved from <https://nuou.org.ua/assets/documents/osn-zas-mp.pdf> [in Ukrainian]. **6. Artyushina, M., & Sarkisova, O.** Posylennya praktychnoyi skladovoyi pidhotovky pedahohiv profesiynoho rivnya [Strengthening the practical component of training teachers at the professional level]. Retrieved from https://kneu.edu.ua/userfiles/erasm/Conference_Proceedings_IVET_NAPS_2018_Artyushina2C_Sarkisova.pdf [in Ukrainian]. **7. Kovtun, H., & Martynenko, O.** (2016). Rol pedahohichnoi praktyky u formuvanni profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia [The role of pedagogical practice in the formation of professional competence of the future teacher]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 2 (56), 47-56 [in Ukrainian]. **8. Stasiuk, V., & Tolok, I.** (2012). Psykholohichno-pedahohichna kompetentnist yak osnova professonaliznu viiskovoho fakhivtsia operativno-taktychnoho rivnia pidhotovky [Psychological and pedagogical competence as the basis of professional military specialist of operational and tactical level of training]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy – Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, 5 (30), 274-278 [in Ukrainian]. **9. Monachyn I., & Popyk T.** (2016). Sutnist poniattia psykholohichnoi hotovnosti do diialnosti [The essence of the concept of psychological readiness for activity]. *Aktualni zadachi suchasnykh tekhnolohii: materialy V Mizhnar. nauk.-tekhnich. konf. molodykh uchenykh ta studentiv (Ternopil, 17-18 lystopada 2016) – Actual problems of modern technologies: materials of the V International scientific and technical conference of young scientists and students (Ternopil, November 17-18, 2016)*. (pp. 351-352). Ternopil [in Ukrainian]. **10. Ralko, A.** (2015). Analiz stanu problemy psykholohichnoi hotovnosti osobystosti do audytorskoï diialnosti [Analysis of the state of the problem of psychological readiness of the individual for auditing]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy – Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, 3 (46), 386-390 [in Ukrainian]. **11. Kavunenko, N.** (2014). Vyznachennia zmistu ta struktury osobystisnoi hotovnosti do profesiinoi diialnosti [Defining the content and structure of personal readiness for professional activity]. [Elektronnyi resurs]. Retrieved from http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/stud_almanah/20.pdf [in Ukrainian]. **12. Klikh, L., & Zazymko, O.** (2014). Formuvannia hotovnosti studentiv mahistratury do profesiinoi diialnosti [Formation of readiness of

master's students for professional activity]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Serii: Pedagogika, psykholohiia, filosofiia – Scientific Bulletin of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series: Pedagogy, psychology, philosophy*, 199 (1), 135-139. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnu_ped_2014_199\(1\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnu_ped_2014_199(1)_22) [in Ukrainian]. **13. Verbynenko, Yu.** (2013). Profesiina hotovnist do pedahohichnoi diialnosti [Professional readiness for pedagogical activity]. *Profesiina pidhotovka pedahoha v konteksti yevropeiskyykh intehtratsiinykh protsesiv: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu – Teacher training in the context of European integration processes: a collection of scientific works of Drohobych State Pedagogical University* (pp. 119-124). Drohobych [in Ukrainian]. **14. Potapkina, L.** (2015). Hotovnist do profesiinoi diialnosti yak psykholoho-pedahohichna problema [Readiness for professional activity as a psychological and pedagogical problem]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Serii: Pedahohichni nauky – Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical sciences*, 1, 198-207. Khmelnytskyi [in Ukrainian]. **15. Harmash, T.** (2017). Hotovnist do profesiinoi diialnosti yak peredumova efektyvnoi upravlinskoï diialnosti maibutnoho fakhivtsia z lohistyky [Readiness for professional activity as a prerequisite for effective management of the future specialist in logistics]. *Naukovyi ohliad – Scientific review*, 4 (36) [in Ukrainian]. **16. Mudryk, A.** (2015). Psykholohichna hotovnist do profesiinoi diialnosti maibutnykh psykholohiv [Psychological readiness for professional activity of future psychologists]. *Aktualni problemy sotsializatsii osobystosti: materialy II naukovo-praktychnoho seminaru – Actual problems of socialization of personality: materials of the II scientific-practical seminar* (pp. 58-62). Luts'k: PP Ivaniuk V. P. [in Ukrainian]. **17. Koval, M., Koziar, M., & Lytvyn, A.** (2018). Pedahohichna model formuvannia hotovnosti fakhivtsiv tsyvilnoho zakhystu do profesiinoi diialnosti [Pedagogical model of formation of readiness of specialists of civil defense to professional activity]. *Visnyk LDUBZhd – Bulletin of LDUBZhd*, 18 [in Ukrainian]. **18. Lozova, V., & Trotsko, H.** (2002). Teoretychni osnovy navchannia i vykhovannia: navchalnyi posibnyk [Theoretical foundations of teaching and education]. Kharkiv [in Ukrainian].

Гончар В. В. Визначення сутності готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах Національної гвардії України

Актуальність статті зумовлена стійким євроінтеграційним прагненням України, участь військових формувань України зокрема Національної гвардії України у заходах міжнародного співробітництва, тому організація мовної підготовки у військових частинах в сучасних умовах повинна стати невід'ємною складовою розвитку професійних

якостей та завданням професійної підготовки офіцерів в цілому. Під час аналізу наукових джерел щодо готовності офіцерів до здійснення мовної підготовки у військових частинах як НГУ так і у ЗСУ з'ясовано, що дана проблема не вивчена та потребує додаткової уваги.

Розкрито сутність готовності офіцера до здійснення мовної підготовки у військових частинах НГУ, – це якість яка формується за результатом реалізації комплексу заходів формування професійної готовності до службово-педагогічної діяльності який формується шляхом цілеспрямованого педагогічного впливу задля формування психологічної готовності, мотиваційних, морально-вольових, креативних якостей та необхідних компетентностей.

Ключові слова: готовність офіцера, мовна підготовка офіцерів, рівень володіння.

Гончар В. В. Определение сущности готовности офицеров к осуществлению языковой подготовки в воинских частях Национальной гвардии Украины

Актуальность статьи обусловлена устойчивым евроинтеграционным стремлением Украины, участие военных формирований Украины в частности Национальной гвардии Украины в мероприятиях международного сотрудничества, поэтому организация языковой подготовки в воинских частях в современных условиях должна стать неотъемлемой составляющей развития профессиональных качеств и задачам профессиональной подготовки офицеров в целом. При анализе научных источников о готовности офицеров к осуществлению языковой подготовки в воинских частях как НГУ так и в ВСУ выяснено, что данная проблема не изучена и требует дополнительного внимания.

Раскрыта сущность готовности офицера к осуществлению языковой подготовки в воинских частях НГУ – это качество которая формируется по результатам реализации комплекса мер формирования профессиональной готовности к служебно-педагогической деятельности не формируется путем целенаправленного педагогического воздействия для формирования психологической готовности, мотивационных, морально-волевых, креативных качеств и необходимых компетенций.

Ключевые слова: готовность офицера, языковая подготовка офицеров, уровень владения.

Honchar V. The Determination of the Essence of the Readiness of Officers to Carry Out Language Training in Military Units of National Guard of Ukraine

The urgency of the article is due to the stable European integration aspirations of Ukraine, the participation of military formations of Ukraine in particular the National Guard of Ukraine in international cooperation, so the organization of language training in military units in modern conditions should become an integral part of professional development and training of officers in

general. An analysis of scientific sources on the readiness of officers to conduct language training in military units of both the NGU and the Armed Forces revealed that this problem has not been studied and needs additional attention.

The essence of the of the readiness of officers to carry out language training in the military units of NGU is revealed – this is the quality that is formed as a result of a set of measures for the formation of professional readiness for service and pedagogical activity which is formed by purposeful pedagogical influence for the formation of psychological readiness and the necessary competencies.

Key words: officer readiness, officers' language training, proficiency level.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2021 р.

Прийнято до друку 26.03.2021 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Міршук О. Є.